

การวิเคราะห์ต้นทุนต่อหน่วย การผลิตบัณฑิตรายหลักสูตร

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

ความหมายของต้นทุน

ความหมายของต้นทุน

“

ต้นทุน คือ มูลค่าของทรัพยากร
ที่ถูกใช้หรือสูญเสียไป
เพื่อให้ได้มาซึ่งสินค้า
หรือบริการ

โดยคาดหวังว่าจะก่อให้เกิดประโยชน์
ในปัจจุบันหรืออนาคต
ต่อหน่วยงาน

”

ลักษณะสำคัญของต้นทุน

เกิดจากการใช้ทรัพยากร
เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของหน่วยงาน

สามารถวัดมูลค่าเป็นตัวเงินได้

เกิดขึ้นในช่วงเวลาหนึ่ง
เพื่อให้ได้ประโยชน์ในปัจจุบันหรืออนาคต

ต้องมีหลักฐานการเกิดขึ้น
และสามารถตรวจสอบได้

ความสำคัญของการเข้าใจต้นทุน

“

การเข้าใจต้นทุนอย่างถูกต้องและลึกซึ้ง
ช่วยให้สามารถวางแผน ควบคุม และตัดสินใจได้อย่างมีประสิทธิภาพ
นำไปสู่การใช้ทรัพยากรอย่าง**คุ้มค่า** เพิ่มศักยภาพในการ**แข่งขัน**
และสร้างความ**ยั่งยืน**ให้องค์กรในระยะยาว

”

01

ช่วยในการวางแผน
และควบคุม

ทำให้สามารถตั้งเป้าหมาย
ประมาณการต้นทุน และ
ควบคุมการใช้ทรัพยากร
ได้อย่างเหมาะสม

02

ใช้ประกอบการตัดสินใจ
เชิงบริหาร

สนับสนุนการตัดสินใจเกี่ยวกับ
การตั้งราคา การผลิต การลงทุน
หรือการขยายกิจการ

03

ทำให้ทราบต้นทุนที่แท้จริงของ
การผลิตหรือการให้บริการ

ช่วยให้คำนวณต้นทุนต่อหน่วย
ได้ถูกต้อง และสะท้อน
ประสิทธิภาพการดำเนินงานจริง

04

ใช้ประเมินความคุ้มค่าและ
ประสิทธิผลของการบริหาร
หลักสูตร

เปรียบเทียบต้นทุนกับผลลัพธ์
เพื่อพัฒนาหลักสูตร/โครงการ
ให้ตอบโจทย์และคุ้มค่าอย่างต่อเนื่อง

05

เพิ่มศักยภาพ
ในการแข่งขัน

ช่วยลดต้นทุนที่ไม่จำเป็น
เพิ่มประสิทธิภาพ และ
สร้างความได้เปรียบเหนือคู่แข่ง

06

นำไปสู่การพัฒนาอย่างต่อเนื่อง
และความยั่งยืน

มีข้อมูลต้นทุนเป็นฐานในการปรับปรุง
พัฒนา และสร้างมูลค่าเพิ่ม
อย่างยั่งยืน

การจำแนกประเภทต้นทุน

1. ส่วนประกอบ ของผลิตภัณฑ์

- ✓ วัตถุดิบ
- ✓ ค่าแรง
- ✓ ค่าใช้จ่ายในการผลิต

2. ความสำคัญและ ลักษณะของต้นทุนผลิต

- ✓ ต้นทุนขั้นต้น
- ✓ ต้นทุนแปรสภาพ

3. ความสัมพันธ์กับ หน่วยต้นทุน

- ✓ ต้นทุนทางตรง
- ✓ ต้นทุนทางอ้อม

4. ความสัมพันธ์กับ ระดับของกิจกรรม

- ✓ ต้นทุนผันแปร
- ✓ ต้นทุนคงที่

5. ตามหน้าที่งาน ในสายการผลิต

- ✓ ต้นทุนแผนกผลิต
- ✓ ต้นทุนแผนกบริการ (Support)

6. ตามหน้าที่งาน ในกิจกรรม

- ✓ ต้นทุนการผลิต
- ✓ ต้นทุนการตลาด
- ✓ ต้นทุนการบริหาร
- ✓ ต้นทุนการเงิน

7. ตามความสัมพันธ์ กับเวลา

- ✓ ต้นทุนในอดีต
- ✓ ต้นทุนทดแทน
- ✓ ต้นทุนในอนาคต

8. ตามลักษณะของ ความรับผิดชอบ

- ✓ ต้นทุนที่ควบคุมได้
- ✓ ต้นทุนที่ควบคุมไม่ได้

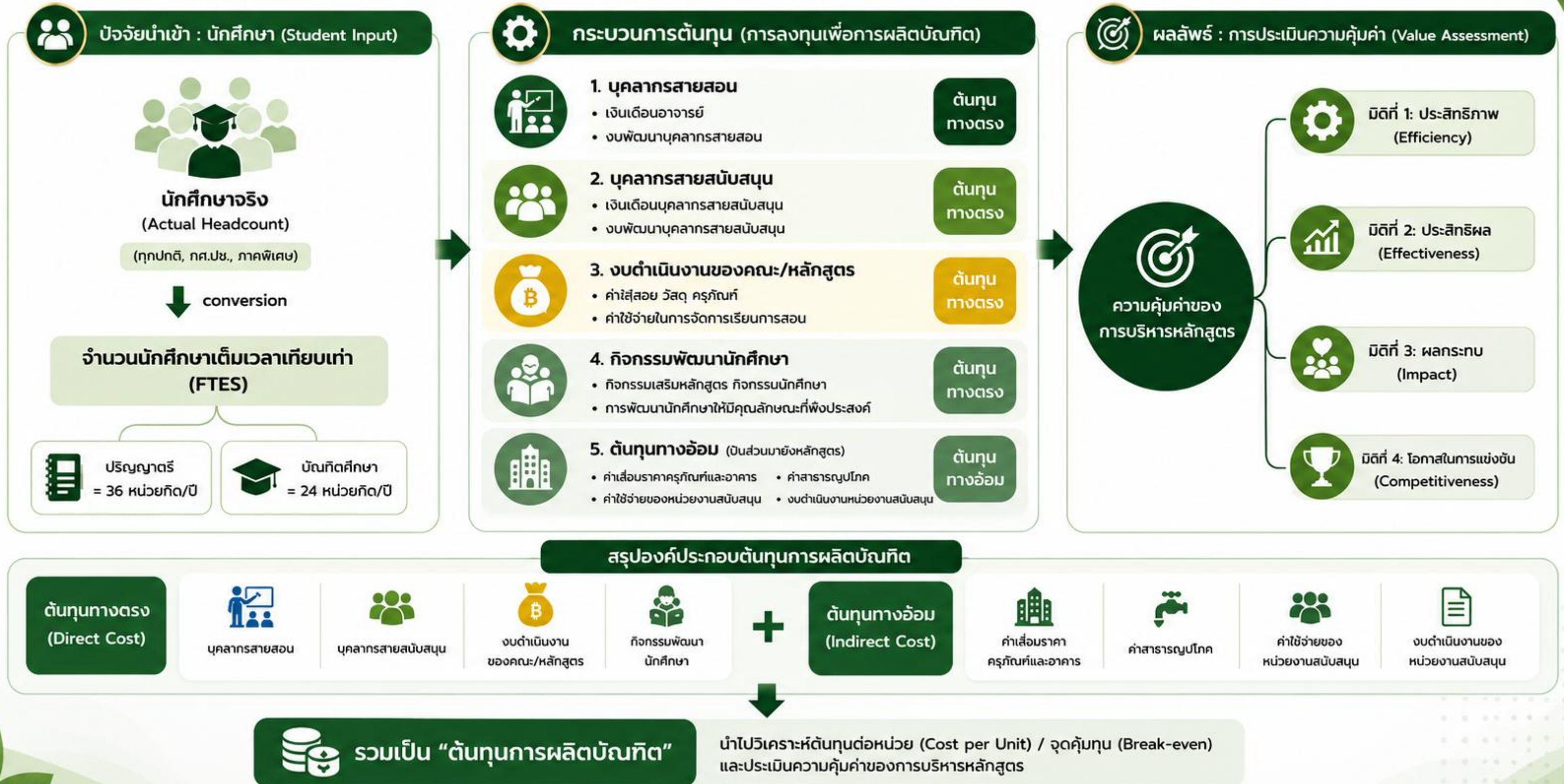

9. ตามลักษณะของ การวิเคราะห์ปัญหาเพื่อการตัดสินใจ

- ✓ ต้นทุนจม
- ✓ ต้นทุนที่หลีกเลี่ยงได้
- ✓ ต้นทุนเสียโอกาส
- ✓ ต้นทุนส่วนที่แตกต่าง
- ✓ ต้นทุนเพิ่มต่อหน่วย

การวิเคราะห์ต้นทุนการผลิตบัณฑิตและการประเมินความคุ้มค่า

ความหมายของต้นทุนต่อหน่วย และสูตรการคำนวณ

ความหมายของต้นทุนต่อหน่วย

ต้นทุนในการผลิตบัณฑิต ต่อ 1 หน่วยการศึกษา (FTES)

ที่สะท้อนการใช้ทรัพยากรทั้งหมด
ของการจัดการเรียนการสอน
และการบริหารหลักสูตร
ต่อจำนวนนักศึกษาเต็มเวลาเทียบเท่า
(Full-Time Equivalent Student: FTES)

สูตรการคำนวณต้นทุนต่อหน่วย

ต้นทุน
ต่อหน่วย
(บาท/FTES)

=

ต้นทุนรวมในการผลิตบัณฑิต
(ต้นทุนทางตรง + ต้นทุนทางอ้อม)

จำนวนนักศึกษาเต็มเวลาเทียบเท่า
(FTES)

กระบวนการคำนวณต้นทุนต่อหน่วย

ต้นทุนรวม
รวมต้นทุนทั้งหมด
ของหลักสูตร

หารด้วย
จำนวนนักศึกษา
เต็มเวลาเทียบเท่า
(FTES)

ต้นทุนต่อหน่วย
(บาท/FTES)

ใช้ประเมิน
ประสิทธิภาพ
ความคุ้มค่า และ
พัฒนาหลักสูตร

ใช้เพื่ออะไร ?

ประเมินประสิทธิภาพ
สะท้อนการใช้ทรัพยากร
ในการผลิตบัณฑิต
อย่างมีประสิทธิภาพ

ประเมินความคุ้มค่า
เปรียบเทียบความคุ้มค่า
ระหว่างหลักสูตร/คณะ

พัฒนาหลักสูตร
ใช้ข้อมูลต้นทุนเป็นฐาน
ในการวางแผนพัฒนา
ปรับปรุง และตัดสินใจ

กำหนดนโยบาย
ใช้กำหนดนโยบายด้านการเงิน
การจัดสรรงบประมาณ
และมาตรการสนับสนุน

ความหมายของต้นทุนทางตรง และต้นทุนทางอ้อม

ต้นทุนทางตรง (Direct Cost)

ต้นทุนที่สามารถระบุได้โดยตรงว่าเกิดจากหลักสูตรหรือกิจกรรมการเรียนการสอน และบันทึกเป็นต้นทุนของหลักสูตรได้โดยตรง

ลักษณะสำคัญ

- ✓ สามารถระบุได้โดยตรงว่าเกิดจากหลักสูตรหรือกิจกรรมการเรียนการสอน
- ✓ บันทึกเข้ากับหลักสูตรได้โดยตรง
- ✓ สัมพันธ์โดยตรงกับการผลิตบัณฑิต

ตัวอย่างต้นทุนทางตรง

เงินเดือน
บุคลากรสายสอน

งบดำเนินงาน
ของคณะ/หลักสูตร

กิจกรรมพัฒนา
นักศึกษา

งบพัฒนาบุคลากร
สายสอน

ต้นทุนทางอ้อม (Indirect Cost)

ต้นทุนที่ไม่สามารถระบุได้โดยตรงว่าเกิดจากหลักสูตรใดหลักสูตรหนึ่ง จึงต้องใช้เกณฑ์ที่เหมาะสมในการปันส่วนต้นทุนให้แก่หลักสูตร

ลักษณะสำคัญ

- ✓ ไม่สามารถระบุได้โดยตรงว่าเกิดจากหลักสูตรใดหลักสูตรหนึ่ง
- ✓ ต้องปันส่วนให้แก่หลักสูตรตามเกณฑ์ที่เหมาะสม
- ✓ เป็นต้นทุนที่สนับสนุนการดำเนินงานโดยรวม

ตัวอย่างต้นทุนทางอ้อม

ค่าเสื่อมราคา
ครุภัณฑ์และอาคาร

ค่าสาธารณูปโภค
(ไฟฟ้า น้ำ
อินเทอร์เน็ต)

ค่าใช้จ่ายของ
หน่วยงานสนับสนุน

งบดำเนินงานของ
หน่วยงานสนับสนุน

รวมเป็นต้นทุนการผลิตบัณฑิต

เพื่อนำไปวิเคราะห์ต้นทุนต่อหน่วย (Cost per Unit)
และประเมินความคุ้มค่าของการบริหารหลักสูตร

หมายเหตุ

การปันส่วนต้นทุนทางอ้อม ควรใช้เกณฑ์ที่เหมาะสมและเป็นธรรม เช่น จำนวน FTES, พื้นที่ใช้สอย, จำนวนรายวิชา, ชั่วโมงการสอน หรือเกณฑ์อื่นที่สะท้อนการใช้ทรัพยากรอย่างแท้จริง

การจำแนกต้นทุน

ต้นทุนทางตรง (Direct Cost)

เงินเดือนอาจารย์

เงินเดือนบุคลากรสายสนับสนุน
ของคณะ/หลักสูตร

งบพัฒนาบุคลากร

งบพัฒนานักศึกษา

งบดำเนินงานของคณะ/หลักสูตร

ต้นทุนทางอ้อม (Indirect Cost)

ค่าเสื่อมราคา

ค่าสาธารณูปโภค

ค่าใช้จ่ายบุคลากร

งบดำเนินงานของหน่วยงานสนับสนุน

ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ของหน่วยงานสนับสนุน

การปันส่วนต้นทุน

ต้นทุนทางตรง

รายการ		หลักเกณฑ์การปันส่วน
1	 เงินเดือนและเงินประจำตำแหน่งอาจารย์ประจำคณะ/หลักสูตร	ปันส่วนให้ผลผลิตบัณฑิต 40% ผลผลิตการวิจัย 25% ผลงานการบริการวิชาการ 25% และผลงานทำนุบำรุงศิลปฯ 10% (เป็นไปตามสัดส่วนเกณฑ์ภาระงานอาจารย์)
2	 เงินเดือนบุคลากรสายสนับสนุนของคณะ	นำมาคำนวณต้นทุน 100%
3	 งบกลาง (ค่ารักษาพยาบาล งบแผ่นดิน)	ปันส่วนให้คณะตามค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจริงของแต่ละคณะ
4	 งบพัฒนาบุคลากรของคณะ	นำมาคำนวณ 100% โดยเฉลี่ยตามจำนวนบุคลากรของหลักสูตร

หมายเหตุ: ตัวเลขเปอร์เซ็นต์สามารถปรับเปลี่ยนได้ตามนโยบายของมหาวิทยาลัย

การปันส่วนต้นทุน

ต้นทุนทางตรง

รายการ		หลักเกณฑ์การปันส่วน
5	 งบพัฒนาบุคลากรของ หน่วยงานสนับสนุน	ปันส่วนให้คณะ 80% ปันส่วนให้ผลผลิตอื่น 20%
6	 งบพัฒนานักศึกษา	นำมาคำนวณ 100% ตามที่จัดสรรให้
7	 งบดำเนินงานของคณะ	ปันส่วนจากคณะให้หลักสูตร ตามสัดส่วนนักศึกษา

หมายเหตุ: ตัวเลขเปอร์เซ็นต์สามารถปรับเปลี่ยนได้ตามนโยบายของมหาวิทยาลัย

การปันส่วนต้นทุน

ต้นทุนทางอ้อม

1 ค่าใช้จ่ายบุคลากรและงบดำเนินงานของหน่วยงานสนับสนุน

1

บัณฑิตวิทยาลัย

- ปันส่วนเฉพาะคณะที่เปิดสอนระดับบัณฑิตศึกษา
- ใช้สัดส่วนนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา

4

สำนักวิทยบริการฯ และสำนักคอมพิวเตอร์

- ปันส่วนให้คณะ **60%** ตามสัดส่วนนักศึกษา
- ปันส่วนให้ผลผลิตอื่น **40%**

2

สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน

- ปันส่วนให้ทุกคณะ
- ใช้สัดส่วนนักศึกษา

5

สถาบันวิจัยและพัฒนา

- ปันส่วนให้ผลผลิตวิจัย **100%**

3

สำนักงานอธิการบดี สถาบันภาษา และหน่วยตรวจสอบภายใน

- ปันส่วนให้คณะ **50%** ตามสัดส่วนนักศึกษา
- ปันส่วนให้ผลผลิตอื่น **50%**

6

สำนักศิลปะฯ

- ปันส่วนให้ผลผลิตทำนุบำรุงศิลปะฯ **100%**

หมายเหตุ: ใช้สัดส่วนนักศึกษาเทียบเท่าเต็มเวลา (FTES) เป็นเกณฑ์หลักในการปันส่วน

การปันส่วนต้นทุน

ต้นทุนทางอ้อม

2 ค่าเสื่อมราคา

ครุภัณฑ์และ
สิ่งก่อสร้างของคณะ

ปันส่วนให้ผลผลิตบัณฑิต **70%**

ปันส่วนให้ผลผลิตอื่น **30%**

ปันส่วนให้หลักสูตรตามสัดส่วน
นักศึกษา

ค่าเสื่อมราคาของ
หน่วยงานสนับสนุน

ปันส่วนให้คณะ **60%**

ปันส่วนให้ผลผลิตอื่น **40%**

หมายเหตุ: ตัวเลขเปอร์เซ็นต์สามารถปรับเปลี่ยน
ได้ตามนโยบายของมหาวิทยาลัย

3 ค่าสาธารณูปโภค

ค่าสาธารณูปโภคทั้งหมดของมหาวิทยาลัย

- ปันส่วนให้ผลผลิตบัณฑิต **60%**
- ปันส่วนให้ผลผลิตอื่น **40%**

จากนั้นนำ **60%** มาปันส่วนจากมหาวิทยาลัยให้คณะ
ใช้สัดส่วนพื้นที่อาคารเป็นเกณฑ์

แล้วปันส่วนจากคณะให้หลักสูตร
ใช้สัดส่วนนักศึกษาเป็นเกณฑ์

หมายเหตุ: ตัวเลขเปอร์เซ็นต์สามารถปรับเปลี่ยน
ได้ตามนโยบายของมหาวิทยาลัย

ต้นทุนต่อหน่วย
(Unit Cost)

**ความคุ้มค่าของ
การบริหารหลักสูตร**
(Cost-Effectiveness)

การประเมินผลการดำเนินงานตามภารกิจด้านการผลิตบัณฑิต

กรอบการประเมิน: 4 มิติแห่งความคุ้มค่า

1 มิติที่ 1: ด้านประสิทธิภาพ (Efficiency)

มุ่งเน้นการบริหารจัดการทรัพยากร และการลงทุนอย่างคุ้มค่า

2 มิติที่ 2: ด้านประสิทธิผล (Effectiveness)

มุ่งเน้นความสำเร็จและผลลัพธ์ในการผลิตบัณฑิตตามเป้าหมาย

3 มิติที่ 3: ด้านผลกระทบ (Impact)

มุ่งเน้นผลลัพธ์ที่ขยายวงกว้างสู่สังคม ท้องถิ่น และประเทศชาติ

4 มิติที่ 4: ด้านโอกาสในการแข่งขัน (Competitiveness)

มุ่งเน้นการวิเคราะห์จุดแข็งเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในอนาคต

มิติที่ 1 ประสิทธิภาพ (Efficiency)

การใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าในการผลิตบัณฑิต

1 ต้นทุนต่อหน่วย (Unit Cost / FTES)

ต้นทุนทางตรง
(บุคลากร งบประมาณ
วัสดุ ครุภัณฑ์ ฯลฯ)

ต้นทุนทางอ้อม
(หน่วยงานสนับสนุน
ค่าสาธารณูปโภค ฯลฯ)

ต้นทุนการผลิตบัณฑิต
(รวมต้นทุนทางตรง + ทางอ้อม)

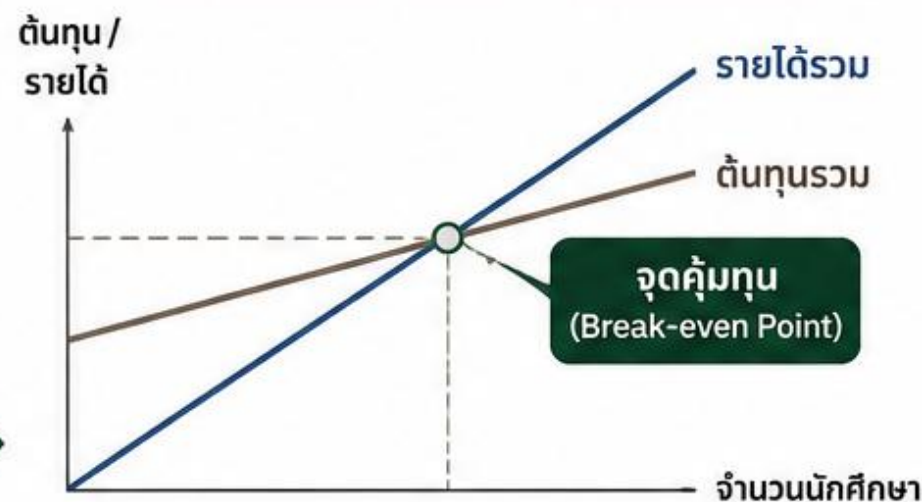

FTES
(จำนวนนักศึกษาเทียบเท่าเต็มเวลา)

ต้นทุนต่อหน่วย
(บาท / FTES)

2 การวิเคราะห์จุดคุ้มทุน (Break-even Analysis)

จำนวนนักศึกษา
จริง
(Actual Students)

VS

จำนวนนักศึกษา
ที่จุดคุ้มทุน
(Break-even Students)

เปรียบเทียบจำนวนนักศึกษาจริง
กับ จำนวนนักศึกษาที่จุดคุ้มทุน

3 การประเมินประสิทธิภาพ (Efficiency Evaluation)

ใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า
ควบคุมต้นทุนต่อหน่วยให้อยู่
ในระดับเหมาะสม

ควบคุมต้นทุน
ติดตามและวิเคราะห์แนวโน้ม
ต้นทุนอย่างต่อเนื่อง

วิเคราะห์ความเสี่ยง
หากนักศึกษาต่ำกว่าจุดคุ้มทุน
อาจเกิดความเสี่ยงด้านการเงิน

วางแผนการรับนักศึกษา
กำหนดเป้าหมายและกลยุทธ์
เพื่อให้บรรลุจุดคุ้มทุน

สรุป:

ต้นทุนต่อหน่วย
(บาท / FTES)

เปรียบเทียบกับ
จุดคุ้มทุน

ประเมินประสิทธิภาพ
และใช้ประกอบการตัดสินใจ

มิติที่ 2 ด้านประสิทธิผล (Effectiveness)

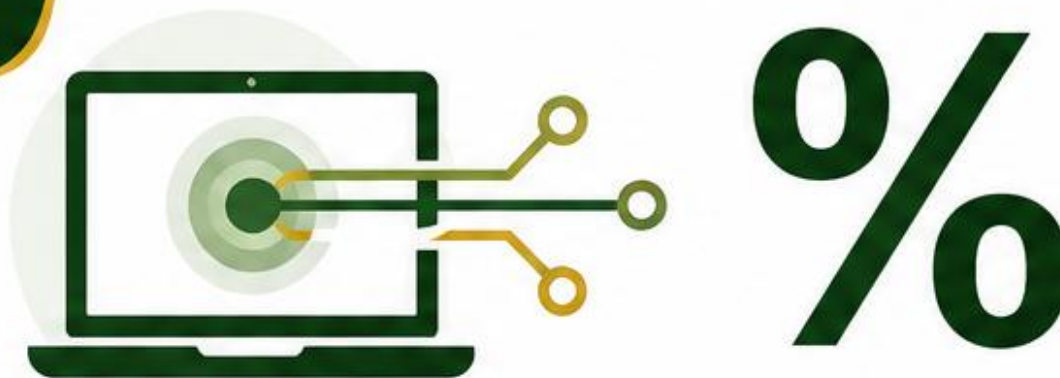
การบรรลุเป้าหมายตามตัวชี้วัดความสำเร็จของการผลิตบัณฑิต

1

ร้อยละของนักศึกษาที่สอบผ่านภาษาอังกฤษ

2

ร้อยละของนักศึกษาที่สอบผ่านทักษะทางดิจิทัล

3

ร้อยละการมีงานทำของบัณฑิต

4

ระดับความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิต

มิติที่ 3 ผลกระทบ และ มิติที่ 4 โอกาสในการแข่งขัน

มิติที่ 3: ผลกระทบภายนอก (Impact)

ผลกระทบของหลักสูตรที่ขยายวงกว้างสู่สังคมและประเทศชาติ

หลักสูตรที่มีคุณภาพ สร้างผลกระทบที่ยั่งยืน
ต่อผู้เรียน สังคม เศรษฐกิจ และประเทศชาติ

มิติที่ 4: โอกาสในการแข่งขัน (Competitiveness)

ยกระดับความสามารถในการแข่งขันของหลักสูตร
และมหาวิทยาลัยอย่างต่อเนื่อง

สร้างจุดแข็ง ค้นหาโอกาส พัฒนานวัตกรรม
เพื่อความสามารถในการแข่งขันอย่างยั่งยืน

(ตัวอย่าง)

สรุปผลการวิเคราะห์ต้นทุน ประสิทธิภาพ และความคุ้มค่า

หลักสูตรบัญชีบัณฑิต ปีการศึกษา 2568

สู่การเติบโตอย่างยั่งยืนด้วยวิสัยทัศน์ Digital Accounting & AI

สถานะทางการเงิน: รายได้เทียบกับต้นทุนต่อหน่วย

ต้นทุนต่อหน่วย 38,519.84 บาท/FTES
(ต้นทุนรวม: 17.09 ล้านบาท)

รายได้ต่อหน่วย 31,905.28 บาท/FTES
(รายได้รวม: 14.10 ล้านบาท)

- ช่องว่างทางการเงิน:
~2.99 ล้านบาท
- B/C Ratio = 0.83
- มีค่า FTES เท่ากับ 442.14

หลักสูตรต้องเฝ้าระวังด้านความมั่นคงทางการเงินในมิติของรายได้ทางตรงที่ยังต่ำกว่าต้นทุน

วิเคราะห์จุดคุ้มทุน (Breakeven Analysis)

ประเด็นสำคัญที่สุดคือ "การเพิ่มจำนวนนักศึกษา" ควบคู่กับการควบคุมและลดต้นทุนที่ไม่จำเป็น เพื่อปิดช่องว่าง 18.7% นี้

ประสิทธิภาพการดำเนินงาน: จุดแข็งด้านการจัดการ

โครงสร้างการดำเนินงานมีความกระชับและมีการใช้ทรัพยากร (Resource Sharing) อย่างคุ้มค่าสูงสุดแล้ว

ผลลัพธ์ด้านผู้เรียน: คุณภาพระดับแนวหน้า

95%

อัตราการคงอยู่ของนักศึกษา (Retention Rate)

89%

อัตราการสำเร็จการศึกษา (Graduation Rate)

91.11%

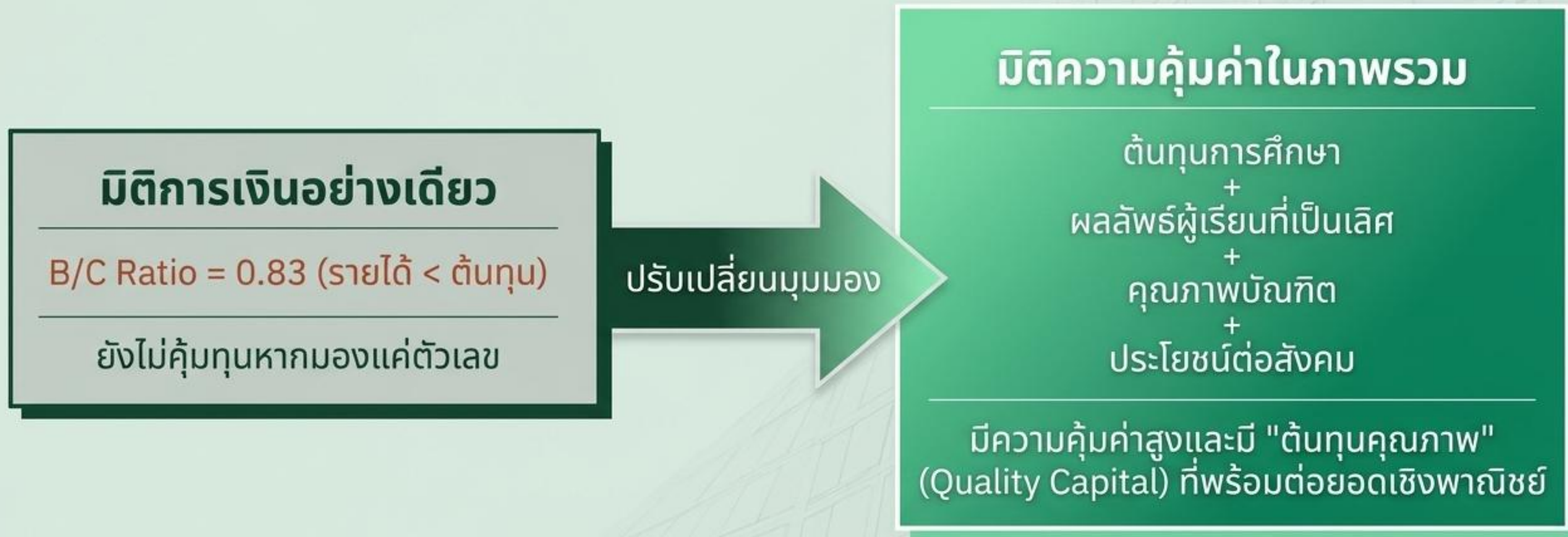
บัณฑิตได้งานทำภายใน 1 ปี (High Employability)

93.88%

ผู้ผ่านการประเมินทักษะดิจิทัล (Digital Proficiency)

ความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตอยู่ในระดับ "ดีมาก" (ค่าเฉลี่ย 4.41/5.00)

หลักสูตรส่งมอบบัณฑิตคุณภาพสูงที่ตอบโจทย์ตลาดแรงงานได้อย่างสมบูรณ์

หลักสูตรไม่ได้ล้มเหลว แต่กำลังอยู่บนฐานคุณภาพที่แข็งแกร่ง
ซึ่งต้องอาศัยกลยุทธ์ใหม่ในการแปลงคุณภาพนี้ให้เป็นรายได้

เป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ 3 ด้าน

ยุทธศาสตร์ทั้ง 3 ด้านต้องขับเคลื่อนไปพร้อมกันเพื่อแก้ปัญหา B/C Ratio อย่างยั่งยืน

5 แนวทางเร่งรัดการพัฒนา (Action Plan)

สร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันด้วยเทคโนโลยี

มุ่งสู่ Digital Accounting, Data Analytics & AI

สร้างความแตกต่าง (USP)
จากหลักสูตรบัญชีทั่วไปในตลาด
อย่างชัดเจน

สอดคล้องกับแนวโน้มและตอบโจทย์
ความต้องการของตลาดแรงงาน
แห่งอนาคต

ดึงดูดผู้เรียนกลุ่มใหม่ทั้งในรูปแบบ
Degree (นักศึกษาปกติ) และ
Non-degree (วัยทำงานที่ต้องการ
Upskill)

“

**การดำเนินการตามยุทธศาสตร์อย่างต่อเนื่อง
จะช่วยลดช่องว่างทางการเงิน เพิ่มประสิทธิภาพการใช้ทรัพยากร
และยกระดับความสามารถในการแข่งขันของหลักสูตรได้อย่างยั่งยืน**

”